

PM 2014:104 RVII (Dnr: 001-457/2014)

Förändrad assistansersättning - en översyn av ersättningssystemet (SOU 2014:9)

Remiss från Socialdepartementet

Remisstid den 25 juni 2014.

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Förändrad assistansersättning – en översyn av ersättningssystemet” (SOU 2014:9) hänvisas till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Frågan om assistansens kostnader och ersättning har varit aktuell under i stort sett hela den tid som lagstiftning om assistansersättning har funnits. I direktiven, kommittédirektiv 2013:34, gavs utredningen i uppdrag att beskriva för- och nackdelar med nuvarande konstruktion av timersättningen och att bedöma vilka konsekvenser denna har haft för kvalitets- och kostnadsutvecklingen.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor. Äldrenämnden har avstått från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret anser att förslagen medför förenklingar och lättnader för administrationen. Uppdelningen i grundschablon och förhöjt timbelopp kan höja träffsäkerheten för ersättningssystemet, i enlighet med utredningens bedömning.

Socialnämnden anser att utredningen på ett utförligt och förtjänstfullt sätt behandlar olika aspekter och frågor som omgärdar assistansersättningen. De direktiv som lämnats för utredningen har efterföljts. Komplexiteten i assistansersättningen och de avvägningar som legat till grund för förslagen framställs på ett tydligt och begripligt sätt.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att förslaget om att sjuklöner inkluderas i ersättningen är särskilt välkommet. Detta medför att kommunerna inte ska ansvara för denna finansiering.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att det är mycket positivt att översynen av ersättningssystemet har gjorts eftersom det under lång tid har skapat vissa problem. Utredningen förordar en ökad samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer inom assistansområdet.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor anser att det finns ett behov av att behandla och utreda saker mycket noga innan något träder i kraft. Brukarsynpunkter behöver även tas i beaktande här.

Mina synpunkter

Personlig assistans är en frihetsreform som ska leda till ökade möjligheter för den som har en funktionsnedsättning att kunna leva ett så normalt liv som möjligt. Individen ska ges förutsättningar att vara delaktig i beslut och avtal som berör den egna vardagen.

Det är bra att utredningen har tittat på områden som idag är oklara, exempelvis sjuklönekostnader, lönekostnader och uppföljning, men det är också viktigt att de förändringar som planeras inom området assistansersättning är väl genomarbetade och att effekter och konsekvenser av förändringar är tydliga. Det är också viktigt att brukar-, bransch- och intresseorganisationer får möjlighet att komma med synpunkter på eventuella förändringar inom området.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen "Förändrad assistansersättning – en översyn av ersättningssystemet" (SOU 2014:9) hänvisas till vad som sägs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 4 juni 2014

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Förändrad assistansersättning - en översyn av ersättningssystemet (SOU 2014:9), sammanfattning.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Delvis godkänna föredragande borgarrådets förslag
2. Dessutom framföra följande

Syftet med LSS är att personer med omfattande funktionsnedsättningar ska kunna leva som andra. Det förutsätter service som går att lita på. LSS är en rättighetslag och nivån på assistansersättningen har stor betydelse för hur det dagliga livet fungerar. Vi delar uppfattningen att schablonen bör differentieras. Men en så stor sänkning av schablonersättningen som utredningen räknat fram är inte acceptabel enligt handikapprörelsens expert i utredningen. Det skulle radera möjligheten att leva som andra för assistansanvändare som är aktiva och reser och/eller arbetar. Egenanordnare och mindre utförare riskerar också att slås ut, vilket avviker från intentionerna i LSS.

Vi anser att grundschablonen ska vara så hög att den räcker till bra löner för personliga assistenter med stor kunskap och erfarenhet. Risker är annars att det blir ännu mer av ett genomgångsyrke och därmed också leder till sämre kvalitet. Vi anser att synpunkterna från handikapprörelsen ska beaktas. Grundnivån i ersättningen får därför inte sänkas avsevärt och ytterligare skäl till tilläggsersättning behöver införas för de grupper som behöver det.

Om det skulle bli så att grundschablonen i alltför hög grund anpassas till löneläget hos andra anordnare än kommunen finns enligt socialförvaltningen en uppenbar risk att kommunen inte kan rymma verksamheten inom befintliga ramar. Vissa anordnare har nämligen exceptionellt låga lönekostnader långt under de beräknade lönekostnaderna för timschablonen.

Vi vill också lyfta frågeställningarna från kommunstyrelsens funktionshindersråd om vinsttak i privat assistans och hur vi ser till att så mycket av pengarna stannar i landet och inte går till riskkapitalbolag. Liksom rådet vill vi betona vikten av att behandla frågeställningarna mycket noga och ta hänsyn till brukarperspektivet innan ny lagstiftning träder i kraft.

Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Remissammanställning

Ärendet

Frågan om assistansens kostnader och ersättning har varit aktuell under i stort sett hela den tid som lagstiftning om assistansersättning har funnits. I direktiven, kommittédirektiv 2013:34, gavs utredningen i uppdrag att beskriva för- och nackdelar med nuvarande konstruktion av timersättningen och att bedöma vilka konsekvenser denna har haft för kvalitets- och kostnadsutvecklingen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor. Äldrenämnden har avstått från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har inte någon invändning mot utredningens förslag och tillstyrker dessa.

Stadsledningskontoret bedömer att förslagen medför förenklingar och lättnader för administrationen. Uppdelningen i grundschablon och förhöjt timbelopp kan höja träffsäkerheten för ersättningssystemet, i enlighet med utredningens bedömning. Stadsledningskontoret ser också positivt på utredningens förslag om minimikrav i avtal, med målsättning att stärka brukaren. Stadsledningskontoret vill dock understryka att detta ställer krav på att brukare som har behov av företrädare, såsom god man, får lämplig företrädare. Mot bakgrund av förslaget i proposition 13/14:225, ”Bättre förutsättningar för gode män och förvaltare” om att ytterligare stärka den enskildes inflytande över vem som utses till ställföreträdare, så kan det finnas behov av övervägande om huruvida det krävs någon form av kompletterande åtgärd för att garantera brukarens behov av lämpliga ställföreträdare i dessa sammanhang.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 maj 2014 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden lämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Anna König Jerlmyr m.fl. (M), ledamoten Ann-Katrin Åslund (FP), ledamoten Stina Bengtsson (C) och ledamoten Ewa Samuelsson (KD), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2014 har i huvudsak

följande lydelse.

Utredning behandlar på ett utförligt och förtjänstfullt sätt olika aspekter och frågor som omgärdar assistansersättningen. De direktiv som lämnats för utredningen har efterföljts. Komplexiteten i assistansersättningen och de avvägningar som legat till grund för förslagen framställs på ett tydligt och begripligt sätt. Utredaren redogör också noggrant för de olika alternativ som behandlats under utredningen och de förslag som lämnas.

Synpunkter på förslagen utifrån syftet om en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av insatsen

Av de alternativa lösningar som utredningen arbetat med anser förvaltningen att de förslag som utredningen landat i är de mest lämpliga utifrån syftet om en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av assistansersättningen. Förvaltningen delar utredningens bedömning att den föreslagna differentieringen med en grundschablon och en tilläggschablon bör ge en ökad träffsäkerhet utifrån olika brukares behov av assistans. De svårigheter som kan uppkomma kring gränsdragningar mellan ”vanlig” arbetstid och obekvämt arbetstid får vägas mot behovet av ökad träffsäkerhet. En kostnadsredovisningsmodell, motsvarande den som fanns före 1997, är varken realistisk eller önskvärd. En ytterligare differentiering för kvällstid skulle sannolikt medföra betydligt svårare gränsdragningsproblem och en betydande administration.

Den differentierade schablonersättningen kan utgöra en bra modell utifrån syftet om en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av insatsen, förutsatt att de nivåer som fastställs kan tillgodose kraven på kvalitet ur både samhällets och den enskilde brukarens perspektiv. Den medger en fortsatt flexibel användning av beviljad assistansersättning för brukaren, även om friheten kan begränsas något jämfört med idag, samtidigt som förvaltningen tror att administrationen kan hållas på en rimlig nivå.

Ett problem är att det inte varit möjligt för utredaren att, annat än i begränsad omfattning, följa kostnaderna för att anordna personlig assistans, både när det gäller hur olika typer av kostnader ska täckas av ersättningen och hur kostnaderna påverkas av de olika behov som olika brukare har. Det har framkommit att andra kostnader än arbetskostnader varierar starkt och att de ofta är lägre än vad som vad som rekommenderas i RAR 2006:6, medan de totala arbetskostnaderna, som också varierar starkt, i vissa fall förefaller vara något högre än vad SCB:s och arbetsgivarorganisationernas statistik anger. Det gäller även i förhållande till den ursprungliga ambitionen att assistentlönen skulle överensstämja med en vårdbiträdeslön. Utredningens analyser har visat att nuvarande kostnader för obekvämt arbetstid är högre än beräknat, vilket kan ha betydelse för kostnaden avseende den föreslagna tilläggschablonen.

I utredningen uppges vidare att den rekommenderade fördelningen av nuvarande timschablon enligt RAR 2006:6, enligt vilken 87 procent av ersättningen bör användas för löne- och lönebikostnader och 13 procent för övriga kostnader för assistans (assistansomkostnader, personalomkostnader, arbetsmiljö och utbildning samt administration), i praktiken är en annan. År 2013 användes 83 procent av timschablonen till löne- och lönebikostnaden och 17 procent till övriga kostnader. Det framgår dock att skillnaderna är stora och osystematiska. Tydligt är emellertid att kommuner har högre lönekostnader än andra anordnare och egna arbetsgivare. Stockholms stads erfarenhet är att vissa anordnare har exceptionellt låga lönekostnader som ligger långt under den beräknade lönekostnaden för timschablonen. Om en orsak till att kommuners högre lönekostnader är att mycket assistans ges på obekvämt arbetstid, bör den nya ersättningsmodellen gynna kommunen genom tilläggschablonen. Det beror emellertid på om tilläggschablonen beviljas brukare i en omfattning som kompenserar en sänkt grundschablon. Om grundschablonen i alltför hög grad anpassas till löneläget hos andra anordnare än kommunen finns en uppenbar risk för att kommunen inte kan rymma verksamheten inom befintliga ramar.

När det gäller kvalitetsaspekten kan den föreslagna ökade styrningen av användningen av

ersättningen komma att påverka den enskildes upplevelse av självbestämmande och frihet i utformningen av den egna personliga assistansen. Huruvida det blir på ett negativt eller positivt sätt hänger självfallet samman med hur nivåerna för de föreslagna schablonerna fastställs. I kombination med övriga förslag om bland annat avtal med lagstadgade minimikrav i syfte att stärka brukarens roll gentemot anordnaren kan den förändrade assistansersättningen likaväl bidra till en kvalitetsutveckling, både för brukaren och för anordnaren.

Synpunkter på förslag som ska stärka brukarens roll gentemot anordnaren

Detta är ett bra förslag, anser socialförvaltningen, som om det genomförs kommer att kunna stärka brukarens roll på en rad punkter samt klargöra olika frågor, relationer och ansvar.

Kravet på att det ska finnas ett skriftligt avtal mellan brukaren och anordnaren som innehåller vissa lagreglerade minimikrav borde väsentligt förbättra förutsättningarna för att ersättningen används på ett tillfredsställande sätt och för att tydliggöra parternas ansvar. Om ett avtal blir ett krav för att assistansersättning över huvud taget ska betalas ut skapas en tydlighet kring villkoren för utbetald ersättning som gagnar såväl brukaren som staten.

Avtalet ska bland annat fungera som ett intyg på att brukaren vill att ersättningen ska gå direkt till anordnaren och ge information om för vilken period avtalet gäller samt visa hur stor del av kostnaden som kommer att användas för köp av personlig assistans. Vidare ska det regleras frågor som rör utformningen av assistansen, assistenternas utbildningsnivå, vilket arbetsledaransvar som tillfaller arbetsgivaren etc. Avtal med reglerade minimikrav kan även förhindra civilrättsliga processer på grund av att parterna inte har reglerat ansvarsförhållandet vid byta av anordnare.

Syftet med personlig assistans samt rätten och friheten att komma överens om ett avtals innehåll är viktigt och måste alltid beaktas, men såsom framhålls i utredningen finns idag inte någon lagstiftning som ger den enskilde stöd i denna situation. Utbetalningen av assistansersättning kräver inte någon kostnadsredovisning för att säkerställa att medlet används på ett för brukaren och i statens mening tillfredsställande sätt.

Förvaltningen anser därför att det finns ett behov av det föreslagna avtalet.

Förvaltningen instämmer i förslaget om att beviljad assistansersättning som används för lön till brukaren för insatser som arbetsledare i den egna assistansen ska bli återbetalningspliktig. Ersättningen ska inte heller betraktas som lönekostnad för personlig assistans.

Synpunkter på förslagen utifrån verksamhetens mål och allmänna inriktning enligt LSS

Förvaltningen delar utredarens uppfattning att en i huvudsak schabloniserad ersättning bör finnas kvar. Ur ett samhällsperspektiv är en starkare styrning och en ökad träffsäkerhet när det gäller assistansersättningens användning och de behov som ska tillgodoses nödvändig. En differentierad ersättning, med en grundschablon och en tilläggschablon för de som har mycket assistansnatttid, bör kunna förbättra förutsättningarna för detta. Att förändringar i ersättningen inte ska vara kostnadsdrivande kan knappast heller ifrågasättas.

Förslagen ska samtidigt betraktas utifrån verksamhetens mål och allmänna inriktning i LSS. Ur detta hänseende kan den enskildes upplevelse av självständighet och flexibilitet i utformningen av den egna personliga assistansen komma att påverkas av en starkare styrning av assistansersättningen. I kombination med övriga förslag om bland annat lagreglerade avtal med minimikrav i syfte att stärka brukarens roll gentemot anordnaren och skapa delaktighet kan en förändrad assistansersättning likaväl bidra till att brukare upplever en kvalitetsförbättring i den egna assistansen.

Det är svårt att förutse vilka konsekvenser den föreslagna ersättningen får i praktiken för berörda brukare, på grund av att de stora skillnaderna i förutsättningar och behov mellan olika brukare som utredningen visar på. Även valet av anordnare eller om brukaren väljer att själva vara arbetsgivare för sina assistenter får betydelse för assistansen. Det är dock ofrånkomligt att ersättningens nivå har betydelse för olika brukares upplevelse av goda

levnadsvillkor och att kunna leva som andra. Om nivån på grundschablonen blir så låg att enskilda brukare trots beviljad assistans inte kan genomföra nödvändiga och önskade vardagsaktiviteter kommer de föreslagna ändringarna innebära att lagstiftarens mål för verksamheten inte uppnås, och vice versa. Det är emellertid inte möjligt för förvaltningen att utifrån utredningen kunna dra några långtgående slutsatser.

Är konsekvenserna för stat, kommuner, anordnare och brukare tillräckligt väl belysta?

Socialförvaltningen bedömer att konsekvenserna för stat, kommuner, anordnare och brukare är väl belysta när det gäller den föreslagna differentieringen av ersättningen i en grundschablon och en tilläggsschablon samt en säkerhetsventil med bibehållet förhöjt timbelopp om det finns särskilda skäl. Tveksamheter som ändå finns handlar framför allt om de ekonomiska konsekvenserna för brukare som har mycket assistans på obekvämt arbetstid, men inte i den omfattningen att de kan få tilläggsschablonen. Förvaltningen känner även oro för vad den nya grundschablonen, jämfört med nuvarande timbelopp, kommer att innebära för kommunernas möjligheter att få täckning för sina assistanskostnader.

Stockholms stad hade den 1 oktober 2013 ansvaret för 1 256 personer med beslut om assistansersättning från Försäkringskassan och betalar för närvarande närmare 370 miljoner kronor per år för de 20 första timmarna per vecka i dessa beslut, vilket innebär att även små förändringar får betydelse. Därtill kommer kommunens 243 egna beslut om personlig assistans enligt LSS (den 1 oktober 2013), där inga planer finns på att ändra tillämpningen av den statliga schablonen för kommunens ersättning.

Även om kompensation kan ske genom tilläggsschablonen för assistans som utförs på nätter och helger så är det inte alldeles klart om den kommer att kunna täcka upp för kommunens kostnader i sin helhet. Å andra sidan, om kommuner idag missgynnas genom att nuvarande timbelopp inte ger full kompensation för den assistans som kommunerna oftare än andra anordnare, genomför på nätter och helger, kanske fördelarna ändå överväger genom ökad träffsäkerhet när det gäller olika brukares behov.

Förslaget om att avlasta kommunerna ansvaret för tillfälliga utökningar av personlig assistans när det gäller sjuklönekostnaden vid ordinarie assistents sjukdom är mycket bra och förvaltningen har svårt att se några nackdelar med detta, även om det samtidigt innebär en ekonomisk resursomfördelning. Kommunens basansvar vid ordinarie assistents sjukdom är ständigt föremål för tolkningar. Trots flera prejudikat de senaste åren uppkommer nya frågor om vad som ingår i sjuklöneansvaret, vilka kostnader som ska ersättas, vilka underlag som kommunen kan kräva in från assistansanordnare och egna arbetsgivare. Det är inte heller ovanligt att anordnare debiterar kommunen för andra kostnader än sjuklönekostnader vilket skapar osäkerhet hos handläggare. Förslaget om att överlåta kostnadsansvaret för ordinarie assistents sjuklön till assistansanordnaren kommer att innebära administrativa lättnader för såväl anordnare, kommuner och brukare samt Försäkringskassan.

Förvaltningen ser en risk med att införandeprocessen blir mer utdragen än vad som kalkyleras i utredningen och att berörda parter får hantera parallella system under flera år framöver vilket inte kan ses som önskvärt. Grundschablonen föreslås ersätta nuvarande timbelopp rakt av från och med den 1 januari 2015. Införandet av tilläggsschablonen föreslås däremot ske i takt med att nya beslut om att bevilja assistansersättning fattas. För de brukare som redan har assistansersättning kommer ändringen att ske i samband med den omprövning av varje beslut som ska göras av Försäkringskassan efter två år, alternativt i samband med ansökan om fler timmar. I planeringsprocessen måste då hänsyn tas till att Försäkringskassan har stora eftersläpningar i sina tvåårsomprövningar. Därtill kommer hanteringen av det förhöjda timbeloppet med upp till 12 procent som för ”gamla” och ”nya” brukare kommer att beviljas på olika grunder. Det successiva införandet kan skapa en ökad administration och mindre förutsägbarhet om kostnaderna för bland annat kommunerna.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som remissvar på betänkandet.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2014 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Rosa Lundmark (V), ledamoten Kristina Öberg m.fl. (S), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Utredningen föreslår att nuvarande timschablon görs om till en grundschablon per timme som ska inkludera kostnader vid ordinarie assistents sjukfrånvaro. Dessutom föreslås en tilläggschablon som även ska kunna beviljas brukare med särskilt stora behov av assistans på nätter och helger. Införandet föreslås ske successivt fr. o m år 2015 i takt med att Försäkringskassan fattar nya beslut om assistansersättning.

För att säkra assistansens kvalitet och brukarens inflytande föreslår utredningen att kraven på anordnaren stärks genom ett lagstadgat krav på ett skriftligt avtal mellan brukaren och anordnaren. Införandet av reglerat avtal mellan brukare och anordnare föreslås ske successivt fr. o m år 2015.

Utredningen föreslår vidare att beviljad assistansersättning som används för lön till brukaren för insatser som arbetsledare i den egna assistansen inte ska anses som lämnad assistans. Ersättningen blir därmed återbetalningspliktig och ska heller inte betraktas som lön. Utredningen förordar en ökad samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer inom assistansområdet där syftet är att stärka uppföljning, tillsyn och förebyggande av olika risker. Försäkringskassan förordas att samordna en sådan samverkan.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag. Förvaltningen välkomnar särskilt förslaget om att sjuklöner inkluderas i ersättningen vilket medför att kommunerna inte ska ansvara för denna finansiering.

Förvaltningen ser gärna att även en översyn av huvudmannskapet gällande utredning av ersättning genomförs. Det vore önskvärt att **en huvudman** tar ansvar för helheten vid utredning av behovet av personlig assistans. Detta skulle underlätta inte minst för den enskilde. Idag genomförs parallella utredningar av både försäkringskassan och kommunen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2014 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och översända det till kommunstyrelsen.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Östermalms stadsdelsförvaltning anser att det är mycket positivt att översynen av ersättningsystemet har gjorts eftersom det under lång tid har skapat vissa problem. Utredningen förordar en ökad samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer inom assistansområdet. Försäkringskassan förordas som ansvarig samordnare. Förvaltningen anser att samordningsansvaret bör förtydligas. I övrigt tillstyrker förvaltningen betänkandet i dess helhet.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor beslutade vid sitt sammanträde den 19 maj 2014 att lämna sitt yttrande som svar på remissen.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågors yttrande daterat den 19 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Redan tidigt finner vi formuleringar om att ”kostnadsutvecklingen för assistansen måste dämpas för legitimitet” och så vidare. Rådet är medvetna om detta och delar i viss utsträckning detta uppsatta mål. Vi instämmer däremot inte alls i påståendet om att ”schablonen är för hög”. Vi anser att det måste finnas än fler sätt att åstadkomma en större träffsäkerhet i ersättningen. Vi återkommer till detta senare men vill redan nu slå fast att vi anser att en lägre schablon per timme på sikt alltid kommer att leda till en sämre kvalitet och valmöjlighet för ”alla” brukare inom insatsen personlig assistans. Förslaget om att schablonen ska täcka fler poster än idag kan bli mer svåröverskådligt än vad det först ser ut att vara. Istället tror vi att ett ökat krav på anordnaren att redovisa mer exakt vad pengar går till är en bättre väg att gå. Ramarna måste vara relativt vida men ändå bli mycket tydligare än idag. Tydligare avtal mellan brukare och anordnare med fler avtalspunkter är något vi välkomnar. Det bör öka brukarens möjlighet till inflytande och valmöjlighet-heter inom ersättningen. Vi delar synen på att en differentiering bör införas i schablonen för som det sägs är det viktigt att OB-tid och ”nattimmor” har en hög ersättning. Längre fram återkommer vi med fler tankar om detta.

Vidare är det bekymmersamt att det så ofta i materialet står något i stil med att ”tillgänglig statistik är mängd-mässigt för liten för att dra säkra slutsatser”. En undran som då naturligt infinner sig är, Hur svårt blir det då inte för utredningen att dra riktiga och säkra slutsatser med hjälp av den tillgängliga ”mängden data ” som underlag?” Vi förstår vari era svårigheter att inhämta data ligger. Med detta sagt kan vi inte nog många gånger påpeka vikten av att sådana här beslut måste få ta sin tid för att i möjligaste mån säkerställa att förslagen får önskad effekt och inte ödesdigra konsekvenser för den enskilda människan. Vi är positiva till att brukare som valt att an-lita en anordnare för köp av assistans inte ska kunna bli anställd av anordnaren och få betalt av denne för arbetsledning av den egna assistansen.

Som tidigare nämnts är vi positiva till en tilläggs-schablon till den tänkta grundschablonen i den ”nya ersättningsmodellen”. Denna positivitet är emellertid starkt kopplad till en möjlighet till stor förvissning om att denna modell inte leder till en alltför kraftigt ökad byråkrati och än större brukarosäkerhet. Om så blir resultatet kommer kostnader i rena kronor och ören samt psykiskt lidande ofelbart att öka på sikt.

Om eller när denna differentierade schablon införs delar vi uppfattningen att noga överväga var olika brytpunkter i ersättningen ska gå. Det får inte bli en övertro på att olika systemutformningsmodeller löser allt. Grunden för allt måste hela tiden vara och förbli att tillförsäkra alla som behöver det en god assistans och pengar för merkostnader som den för med sig.

Syftet må vara gott men vi anser att det är mycket svårt att mäta kvalitet i assistansen med någon typ av på förhand fastlagd formel. Då många av dessa värden är emotionella i denna bransch.

Till sist innan vi kommer in på slutsatser och sammanfattning vill vi lyfta fram en sak till. Samverkan mellan myndigheter är något viktigt och nödvändigt! Den personliga integriteten får dock inte bli helt åsidosatt, för det.

Synpunkter och försök till sammanfattning

- Några fria tankar först:

Det är med sorg i hjärtat som vi kan konstatera att så här mycket tankar måste läggas på sådant här arbete. Vi håller med om att åtgärder behövs för att säkra denna för många så viktiga och intill livsavgörande reform. Som det har gått att utläsa av tidigare text är vi positiva till mycket i förslaget. Det är trots det mycket kvar som behöver genomlysas, några exempel: Hur går det att bibehålla eller helst öka statusen inom yrket personlig assistans om grundlönen för ”vanliga timmar” sänks? Utredningen pekar på att det skulle skapa ett ökat utrymme för höjd Ob-ersättning etc. Rätt så långt, de med behov av mycket sådan tid stärks. Hur ser vi till att detta blir rättvist för alla brukare?

Att hålla ögonen på finansiering av reformen är viktigt. Dock är det några funderingar som kommer upp när det gäller kostnadsdämpande åtgärder som inte nämnts i utredningen. Skulle vi kunna införa någon form av vinsttak i privat assistans? Vinster därutöver måste till viss del återinföras som personalinvesteringar eller brukarstöd, tillbaka in i kärnverksamheten. Andra medel som överstiger vinsttaket återbetalas till staten. Bort med eventuella materiella eller nöjesförmåner som inte har direkt koppling till assistans. Saker som bolag kan locka brukare med. Se till att så mycket av pengarna som möjligt stannar i landet och utanför riskkapital bolag. Ett max-tak för antalet brukare inom ett och samma bolag. Varningsklockor bör börja ringa då ett bolag alldeles för snabbt stiger i soliditet. Det finns säkert mer att se över. Har detta gjorts och visat sig ogenomförbart kanske.

Vi ställer oss försiktigt positiva till vissa delar av förslaget med hänsyn taget till detaljer nämnda på sid 1. Dock ser vi ett behov av att behandla och utreda saker mycket noga innan något träder i kraft. Brukarsynpunkter behöver även tas i beaktande här.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Anna König Jerlmyr m.fl. (M), ledamoten Ann-Katrin Åslund (FP), ledamoten Stina Bengtsson (C) och ledamoten Ewa Samuelsson (KD) enligt följande.

Personlig assistans är en frihetsreform som ska leda till ökade möjligheter för den som har en funktionsnedsättning att kunna leva ett så normalt liv som möjligt. Individen ska ges förutsättningar att vara delaktig i beslut och avtal som berör den egna vardagen. Samtidigt måste det finnas ett väl fungerande och tydligt regelverk som säkerställer rättsäkerhet och trygghet för individen.

Det är viktigt att de förändringar som planeras inom området assistansersättning är väl genomarbetade och att effekter och konsekvenser av förändringar är tydliga. Det är också viktigt att brukar-, bransch- och intresseorganisationer får möjlighet att komma med synpunkter på eventuella förändringar inom området.

Med detta sagt instämmer vi med socialförvaltningens synpunkter.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Rosa Lundmark (V), ledamoten Kristina Öberg m.fl. (S) enligt följande.

1. Delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Dessutom framföra följande

Syftet med LSS är att personer med omfattande funktionsnedsättningar ska kunna leva som andra. Det förutsätter en service som går att lita på. LSS är en rättighetslag och nivån på assistansersättningen har stor betydelse för hur det dagliga livet fungerar. En så stor sänkning av schablonersättningen som utredningen har räknat fram är inte acceptabel enligt handikapprörelsens expert i utredningen. Det skulle radera möjligheten att leva som andra för assistansanvändare som är aktiva och reser och/eller arbetar. Egenanordnare och mindre utförare riskerar också att slås ut, vilket avviker från intentionerna i LSS.

Vi delar uppfattningen att grundschablonen ska vara så hög att den räcker till goda löner för personliga assistenter med stor kunskap och erfarenhet. Risker är annars att det blir ännu mer av ett genomgångsyрке och därmed också leder till sämre kvalitet. Vi anser att synpunkterna från handikapprörelsen ska beaktas. Grundnivån i ersättningen kan därför inte sänkas avsevärt och ytterligare skäl till förhöjd ersättning behöver införas för de grupper som behöver det.